చిన్నకథ

"సుధా!...సుధా!..." అని పిలిచాడు రామం—వ్రాస్తున్న వాడల్లా సంగంలో అపి.

"....."

"సుధా!...చివ్వే! ... అర్జంటు ... ఒకసారి రావాలి...వచ్చావా? —సుధా! — చాలా జరూరు..."

"ఊఁ!... వ...స్తు...న్నా...ఏం ఒచ్చి నా ఇంత ఉద్రుతంగానే ఉంటుంది మీతో...ఇదే పిక్కు..." అని సణుక్కుంటూ వంటింట్లోంచి రామం కూచున్న గదిలోకి వచ్చింది సుధ...కొంగుతో చేతులు తుడుచుకుంటూ.

అంతవరకూ అంత హడావుడిగా పిలిచిన రామం తీరా సుధ ఎదురుగా హాజరయేసరికి ఇనలు పని మరిచిపోయి ఆమె ముఖంలోకి ఆశగా చూస్తూ ఉండిపోయాడు.

"ఊ! వచ్చాను...ఏమిటో చెప్పండి. కొంపలు మునిగిపోతున్నట్టు కేకలువేశారు" అంది.

అంతటితో స్పృహ వచ్చింది రామానికి. "ఆఁ!...అదే! అసలు సంగతి మరిచేపోయాను—నిన్ను చూస్తుంటేఃఃః

సార్లపాటి ప్రచురణలు
కొత్తగడ్డ
[నిజాల నాటకం]
మూర్ఖులు, పేర్పులు
పెళ్ళింటికి తిరిగి వెలువడింది
వెం: పసుపాలేటి
మూటా ముంతి
పిచ్చాపాటి
[వ్యాసాలు]
ఒక్కొక్కటి మాపాయిక్షుల
సార్లపాటి
4, క్రైస్ట్ చర్చ్ స్ట్రీట్,
మద్రాసు—14.

శ్రీ కాపు
మంచి మందులు.
అన్నిచోటులా దొరుకును వెంటనే
తెప్పించుదుము.
శ్రీపత్స కెమికల్స్ అండ్ డ్రగ్స్
(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్.,
మద్రాసు-30.

భారతీయ తత్వశాస్త్రము

డా. కె. రాధాకృష్ణన్ గారి 'ఇండియన్ ఫిలాసఫీ'కి శ్రీ మల్లాది వెంకటేశ్వరరావు ఎం. ఏ. గారి తెలుగు అనువాదం. రిటైర్డ్ సాహిత్య అకాడెమీ బహుమతి పొందిన గ్రంథం.
2600 పుటలు. 5 భాగాలు. రు. 25/— అ.
మహర్షుల జీవితాలు

విద్వాన్ మల్లాది వెంకటేశ్వర్లు ఎం. ఏ. గారి 60 మంది భారతీయ మహర్షుల జీవితాలు. తెలుగు అనువాదం. 1000 పుటలు. 5 భాగాలు. రు. 10. పై రెండూ ఒకేసారి కొన్నచో సగానికి ఉచితం.
బి. వి. అండ్ సన్సు
బాపూజీపేట, కాకినాడ.

ప్రకటన

కవిరాజ్ ఓం ప్రకాశ్, బి.ఏ., విద్యాధార్థ భవ్యంతకి, దిగువ తెలిపిన వ్యాధుల చికిత్సలో అతిశేరిన వారు. ఆయన వర్యుల కార్యక్షేత్రంలో సలహాకు దిగువ చోట్ల అర్థమగుదురు.
విజయవాడ—మూడర్న్ కేరీ - బిసెంట్ రోడ్డు, గవర్నమెంటు 18-12-56. ఉ. 10 నుండి 1 గం. మ. 3 నుండి 5 గం. వరకు.
రాజమండ్రి—కాంతి విలాస్, 28-12-56 ఉ. 9 నుండి 12 గం.
విశాఖపట్టణం— గ్రేండ్ హోటల్, 21-12-56 ఉ. 7 నుండి 11 గం.
గుంటూరు—ఉడిపి శ్రీకృష్ణభవన్, స్టేషన్ రోడ్డు, 22-12-56 ఉ. 10 నుండి 1 గం.
నెల్లూరు— నేషనల్ టూరిస్ట్ బోర్డింగ్ అండ్ లాడ్జింగ్, 23-12-56 ఉ. 9 నుండి 12 గం
మద్రాసు—వుడ్‌లాండ్స్ హోటల్, మైలాపూరు, 24-12-56. ఉ. 8 నుండి మ. 12 గం.లకు మ. 1 నుండి 3 గం.
బెంగళూరు—మూడర్న్ హిందూ హోటల్, 26-12-56 ఉ. 10 నుండి 1 గం.లకు మ. 2 నుండి 4 గం. వరకు.
మైసూరు—ఇంద్రభవన్, దసరాంతరిరోడ్డు 26-12-56 ఉ. 8 నుండి 11 గం. వరకు.
కర్నూలు—శ్రీ వెంకటేశ్వర హోటల్, 27-12-56 సా. 3 నుండి 6 గం. వరకు.
హైదరాబాద్—టాజ్‌మహల్ హోటల్, కింగ్‌కోఠిరోడు 28-12-56 ఉ. 10 నుండి 1 గం. మ. 2 నుండి 4 గం. వరకు.
రోగులు
తీగెల జ్ఞాపకము గల రోగులు ఆకేశపు వీరి పలహారము కొనవచ్చును.
1. పోలియో. 2. మూలం, పెగ, నరములు, అతి ఉదరాలు, శరీరంలో అల్ప భాగం, శరీరమంతా పక్షవాతం. 3. పొడుచు కన్నం పోటు. 4. కీళ్ళపోటు. 5. మూగ, కన్ను. 6. అంతర్వాయు, పెద్దకడుపు. 7. పెద్దపేగు జబ్బు.
ARYAVARTA POLIO ASHRAM.
114-E, Kamla Nagar, Delhi-6.
(Phone: 27858)
పై జబ్బుల చికిత్స గురించిన సచిత్రమైన "Polio—Myelitis & Ayurveda" (English) గ్రంథము ఇరీదు రు. 7/8 పోస్టేజి 14 అ. అ. ఇంగ్లీషు ద్వారాగాని హిందీ ద్వారాగాని సంప్రతించవలెను అడుగవచ్చును.

బాలి
స్థాపితం 1920
మేహపొడ, చర్మ, సుఖ వ్యాధులకు గ్యారంటీచికిత్స
పేర్లుగల సలహాపత్రం
రెడ్డిగారి ఔషధాలయం
(రిజిస్టర్డ్)

కృత్యాద్యవస్థ

(కథ పేజీ తరువాయి)

అలిగి పిచ్చెక్కి పోయింది నిన్నటికి నిన్నటి మాట...."

"అబ్బ చెప్పావు...నేను కూడా నీకు నమ్మకం కుదిరేటట్టు చెప్పాలి. అసలు నాకే గోలంతా తెలియకుండా పోయిన సంగతి..."

ఇక రాయలు మొగుడే తుంగ ప్రాయంలో పూర్తిగా మాట్లాడ్డానికి ప్రయత్నంలో ఆయనకి నమ్మకపెట్టే కొద్దీ "అది కాదండీ! ... మరి ఆంతకూ మీరుండి—పెంట మ్యాచిపోయిన పెద్ద ఉన్నారే! పిచ్చెక్కి కాని, పేదు, దుఃఖపడి... నగ్గిలాగు పెంట పెద్ద పొంగుగా ఉన్నారూ! పేరు చెప్పాలంటే బాగా ఉంటారు! అంతేగా కి, వెంకయ్య పిలుచుండి? ... కొత్తగా పిచ్చెక్కి కళల్లో పరిచయపడి పేరు..." అంటి సుధ.

"పోని ఇది చేసారే పిచ్చెక్కి అనుకో!—కాకపోయింది?..."

"ఇదే! పిచ్చమ్మా! అయితే!..."

"నా అక్కమరి కాదు...పిచ్చ మనుగడ పనివిధే ఏ పనిచెయ్యకు—అందులోనూ ఇది పి కథ కనక సర్వత్రా పి ఇష్టం సంపారం జరగవలసినదే!..."

"మాటకి ముందు ఇదొకటి! నా కెందుకండీ! పనివిధానాల్లో పన్నుకారు—మనకేం?..."

"అల్లా అనకపోతే పోనీ ఎలావుంటే బాగుంటుందో చెప్పకూడదూ?..."

"పోని, ఆ పేరుకు కాస్త నా నా గా మార్చుకుంటే!"

"అంటే!..."

"వెంకట్" అని పెట్టుండి. పోని కొంతయినా బాగుంటుంది..."

"వద్దే!..."

"పోనీ నిజంగా ఇష్టపడేవా?..."

"ఓ యస్! నిజంగా ఇష్టమే!...అది పరేశానికి పేరు తలిచక మిగిలినదంతా చెప్పకపోవు ఏదీ?... చెప్పు!..."

"పుట్టలేండి! మరి కొందరపడకండి!..."

"హాహ్ కొందరలేదు. నేను కూడా కిట్టిమీ తంగా మారుంటాను...కాబట్టి ఒక మనుగడ కూడా తీసిస్తాను. తుంగా నువ్వు కాగా ఆలోచించుకోవచ్చు..."

"మీ ధర్మమా అని ఇప్పుడు మనుగడమాత్రం తియ్యకండి! ఇప్పుడు ప్రారంభిస్తే తెల్లవారినా లేవదు...సామాన్యపు మనుగడకాదు మీది!..."

"అక్కడికి నువ్వు ఆ కలు విప్రకటిదాదివి కాదూ!..."

"నేను మీతో వాదించి నెగ్గలేనుగాని, నా మనవి కొంచెం వినండి!...కథ ముందుకు సాగటానికి కొన్ని 'బ్లాగ్'లు కావాలి!..."

"అంటే!..."

"అయ్యో! తుమ్మాత్రం తెలియకుటుంది?"

"తెలియకనేగా!..."

"బ్లాగ్' అంటే!...'బ్లాగ్'లు...అంటే అదా రాలు...నేర్పుండేది పట్టుకొనేందుకు ఏవైనా ఆధారా లుండవద్దూ?..."

"బాగానేవుంది—మాయధారి సంత! తాలా చిక్కులున్నాయి..."

"అబ్బ! అన్నింటికీ అలాగ అంటూరుగాని, మరి అసలే లేకపోతే కథ కనవత్తకంగా ఎలా గుంటుంది?..."

"సరే! ఆధారాలేం? కథ తో పాడినవాడు కథ అక్కడే పదిలపేసుట్టుంటాడు, కథ మీద వాడి పేరు కూపించేస్తే అయిపోతుంది!..."

"బాగానేవుంది—ఇంక ఆ కథ ఎవరు తయారు చేస్తారు? తమరేనా దొరో మొదట్లోనే జారిపోతే? పనిస్తున్నం అంతా తప్పేపోయింది. పైగా మన కథ కిట్టెక్ 'వెంకట్' గారికి కథ పనే వుండదు...అందు చేత నామాటు ఏ కథ మీద పేరుగల వ్యక్తి దేశంలో కేవట్టుగా ఉంటాడో ఆయనవెయ్యండి—పోనీ కొంత ఎక్కువ వస్తుంది."

"మరి అలాంటివాడు కథ తుం దేశంలో పదలి ఎందుకు పెడతాడు?..."అడ్డుపెట్టి వేశాడు.

"అలాంటప్పుడే కథ పెరిగేందుకు అవకాశం ఉంటుంది." అంటి సుధ.

"మన కథ పెరిగేందుకు వాడు దేశాలు పదలి పెడతాడా?..."

"అన్నింటికీ అడ్డుపెట్టకేవాయి! ... ఇంకా లాగ?..."

"మరి అందుకే సరిగా ఆలోచించాలనటం!..."

"ఇంకా ఏం ఆలోచన? తీసికి మాత్రం అంటూ వంటూ ఉండవచ్చుకోల్లదూ?..."

"తమ మాటానికే ఇంత ఇలాగ వినుక్కుంటే ఇంక మన్వేం పనులు చెయ్యగలవు?..."

"పోనిద్దురూ!...నేను మీ అంత గొప్పగా కథలూ అవీ వ్రాయుగలవా చెప్పవ్వా? ... మీ రంటే మరిగొప్పవారు!..." సుధకి ఉడుకు మోతుతనం వచ్చింది.

"అప్పుడే అలిగావు?...ఎంత అదృష్టవంతు రాలివో గాని కోపం పిలిస్తే పలుకుతుంది పిలుపు..."

"ఇకపోవే!...మధ్యన కాకు పిలుపు కు కోపం?...మీ ఇష్టం వచ్చినట్టు మీరు చేసుకోండి!...". అంటూ పరదా తోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

"ఓ! యస్!..." అంటూ సుధ వంటిం మీద పడ్డాడు రామం.

"ఆలా అంటూనూ ఇతరులోవున్ను కన్నట్టే వెళ్ళాడు రామం.

వ్యాసపత్రం

"శబ్దార్థ దీపిక"

-సరికొత్త నిఘంటువు

సీమలు నిర్మాణం కాలా కష్టమైన పని. అందులో ఒక జీవద్భాషకి పదవర్ణాల నిర్ణయం మరింత కష్టం. అందులోనూ సాహిత్యంలోని పదాలు కూడా సమగ్ర పరిశోధన జరిగి నిశ్చయమైన, నిశ్చితమైన అర్థాలు సర్వాంగీకారం పొందకుండా ఉన్న తెలుగుకు శబ్దకోశం ప్రాయడం కష్టాత్కృష్టతరమైన పని.

కోశమూ, సాహిత్యమూ కాపిధాంతాలు. వానిని సమగ్రంగా సమాలోచనం చేస్తే కాని అనేక పదాలన్నిటికి ఒకటోట ఎత్తి వ్రాసుకోవడం కూడా పూర్తి కాదు. ఇక అర్థ నిర్ణయంలోనూ అపారమైన సాహిత్యమూ, అనంతమైన వ్యవహారమూ పరిశీలిస్తేగాని తేలదు.

మనకున్న మహాకవులు, ముక్కోటి ఆంధ్రులూ మూడు ముక్కలాటలో భూకాగాల మీద కాణీయంగానే కాక ఇతరవిధాలా విడిపోయి నంతమట్టు, ఒకటోట వ్యవహారం మంతోకటోట తెలియకపోవడం. ఇందుమూలంగా ప్రాచీన సాహిత్యంలోని పదమే అయినా, అదేదో అర్థమే నందర్భానికి అనుగుణంగా కి అర్థం అయిపుంటుంటనో, ఇంతకుముందు నిఘంటువుకారులో, వ్యాఖ్యాతలో నిర్ణయించనో మారి, కులంగాని ఏదో ఒకటి నిర్ణయించుకోవడం తప్పితే, అక్కడి పదం తెలుగు గడ్డలో కి మూలమైనా వాడుకలో ఉన్నదా, ఉంటే దానిని కి అర్థంలో ప్రజలు ఉపయోగిస్తున్నారో మూలాలు—అన్న అక్కడి మనకో అగమ్యగోచరమైపోయింది.

మనకు అంధ్రదేశాన సంగ్రహం మొదలు అనేకంగా నిఘంటువులు ఉన్నవి. వానిలోనూ అరుదయిన రూపంలో, అనేక ప్రయోగాలతో, విశేష కృషితో తెలుపబడిన కొన్ని ఉద్గ్రంథాలూ ఉన్నవి.

ముఖ్యంగా సాహిత్య భాషకు చెందిన 'శబ్దరత్నాకరం' అనేక కవుల కావ్యాలకు పరిశీలనతో ప్రచురితమై బహుళ ప్రచారంలో ఉన్నది. ఇదివ్వడు అర్థం కానదేం లేదు.

మరి కేవలం సాహిత్యానికే కాక, మూలాలు మూలాలకు చెంది, మిశ్రమ పదాలకు మూల పదాలు నిర్ణూ, విదేశీయ పదాలను వివరిస్తూ తెలుపబడిన బృహన్నిఘంటువు శ్రేణ్యం. కాని ఇది తెలుగు పదాలకు ఇంగ్లీషు అర్థాలు నిర్ణూ అదే దీని ప్రధాన న్యూనతనైనట్టు, ప్రచురణగా అనుకోనుట కలవ కావచ్చు,ఎక్కువగా సాహిత్యంతో ప్రమాణీకృతం కాకుండా ఉండిపోయింది. అయినా దీని గొప్పదనం అందరూ అంగీకరించి నదే. ఇది కూడా ప్రస్తుతం ఎక్కడా తారకడం లేదు.

అనేక పద పదార్థ ప్రయోగాలకి వివరణాత్మకమైన పెద్దయెత్తున ఆరంభించిన సూర్యరాయాంధ్ర నిఘంటువు, కావిళ్ళ నిఘంటువు వంటివి పూర్తి కాలేదు.

శ్రీనివాసరాయశీయం వంటి అచ్చ తెనుగు నిఘంటువులూ, అంధ్రభాషావ్యత్యాసం వంటివి కొన్ని వచ్చినవి. శబ్దార్థ సంచిక వంటివి మంచి చిన్నవి.

ఇట్లా కాలానికి ఉన్నా సమగ్రమూ, సమున్నతమూ, సమీచీనమూ అయిన తెలుగు నిఘంటువు పాఠకజన సులభంగా ప్రస్తుతం లభించడం లేదు.

ఇంతటి సమయంలో "శబ్దార్థ దీపిక" అన్న ఈ కొత్త నిఘంటువు కావడం ఆంధ్రతోనూ తెలుగు అందరికీ ఆనందదాయకమని చేతి చెప్పవలసిన పని లేదేమో.

[శబ్దార్థ దీపిక-తెలుగు-తెలుగు నిఘంటువు; కూర్చరి: విద్వాన్ ముసునూరి వేంకటకృష్ణ;ప్రకాశకులు దాచేపల్లి కిష్టయ్య అండ్ సన్స్, సికింద్రాబాదు, హైదరాబాదు, వరంగల్లు. వెల రు 15]

ఇందులో "దాదాపు ఎనుబదివేలపలుకు" పదము లున్నవి. ఆయుర్వేద గ్రంథాలనుండి కొన్ని పదాలూ, సంస్కృత వ్యాకరణాలు కూడా ఇందులో చేర్చినారు. పదాలకు అర్థాదులివ్వడంలో చాలించి, ప్రయోగాదు లిందులో మాని వేసినారు, ఇందుకు కారణం "గ్రంథవిస్తరభీతియే"అని శ్రీ శాస్త్రిగారు అంటున్నారు.

ఈ నిఘంటు నిర్మాణంలో శాస్త్రిగారు దాదాపు ముప్పై ఏండ్లు నిఘంటువులను పరిశీలించినారు. ఆ పట్టి కనుగూడా కూర్చినారు. అందులో శబ్దరత్నాకరం, శ్రేణ్యం, మొదలైన మన్నీ చేరిఉన్నవి.

ఈ గ్రంథ గతవలంగ పీరు పూర్వనిఘంటువులోని పదపదార్థాలు మన్నిటినీ పరిశ్రమించి నారు. అందులోనూ శబ్దరత్నాకరం కూడావు ఇందులో చేరిపోయినట్లే! ఒక్క ప్రయోగాలు మాత్రమే కదలిపేసినారు

ఇలా ముఖ్యంగా పూర్వనిఘంటువులనే ముడి పరుచుగా ఉపయోగించి కొత్త నిఘంటువును తయారు చేయడంలో సఫలంగా అయినప్పుడు తప్పె ఉన్న ఇబ్బందులు ఒక ఉన్నవి.

ఇంతకూ పద్దిన కాస్త్రయంలోని పద నిర్ణయాలూ పెరుగుతూ వాటిని పదాలు మొదలు వాటివాటి మౌలిక మైన పరిశ్రమ ఈ పాటికే అవసరమే అవుతున్నది. ఇక అర్థ నిర్ణయంలోనూ సాహిత్య ఎర్వస్వ సమాలోచనం, లోక వ్యవహార సమాలోచనం కూడా అవసరమే అవుతున్నది.

ఇప్పుడున్న నిఘంటువులలో కొన్ని అపార్థాలూ, అస్వార్థాలూ ఉన్నవనీ, కొన్ని అసహజాలు గ్రహింపడంవల్ల చేదన కోషాలూ కలవనీ చాలాకాలంగా పత్రికలలోనూ, గ్రంథాలలోనూ ఎన్నో వాదోపవాదాలు, ఖండన ఖండనాలూ కొనసాగినవి. అంతకు ముందు తెలియని కొన్ని అర్థాలు పండిత-ప్రకాశకులు శబ్దరత్నాకరం తత్వాత—నిర్ణయించడం కూడా జరిగినది.

పరికొత్తగా వచ్చిన—మున్ముందు మా కృతి యాంధ్ర నిఘంటువును గురించి అనేకంగా వెలువడిన వ్యాసాలు ప్రాసూ, అందాకు ఒక ఉత్సుకతకు పీఠవతినిచ్చుట కూడా శాస్త్రీ నిలుపగా పంటి వాటు తెస్తేనాకు. పీరాటలిగాకు దాని నేడో పూర్తిగా పరిచయాని ప్రచురించ మన్నట్లూ అప్పుడప్పుడూ నిర్ణూను.

మూర్ఖరాయాంధ్ర నిఘంటువు నిమిత్తం నాకా పదాలను, పదార్థాలను మూపుతూ తీపాల పేర్చయ్య శాస్త్రిగారు "సాహిత్య సమీక్ష" అనే ఉద్గ్రంథమొకటి ఇటీవలనే వెలువరించినారు.

ఇట్లా అనేకంగా వచ్చిన నీవిని మూడా పరిశీలించి, నిశ్చయంగా పరిశీలిస్తేగా అర్థ నిశ్చయాలు చేయడం ఎన్నడో ఒకప్పుడు తెలుగువారు తప్పని సరిగా నెత్తిన వేసుకోవలసిన పని.

ఆ పని ఆలా 'జరగాలి' అన్న నిజాన పునర్భరణ క్రింద పుండిపోయున్నది. అది మన తుర దృష్టిలో.

ఈ శబ్దార్థ దీపికలో అలా ప్రతిపదమూ తిరిగి ఇంతదాకా వచ్చిన పరిశోధనల దృష్ట్యా వ్యాఖ్యానించక, అందరకు పూర్వ నిఘంటువు ప్రతి పాదితార్థాన్ని అర్థాలే ఇచ్చారు. అలాంటి కాని దిక్కాత్రంగా మూపిస్తాను.

వెంపరలాడు : జి. క్రి. పీడించు—బాధించు—ఒత్తిడి చేయు—హింసించు—వేధించు అని వీరు వ్రాసినారు. శబ్దరత్నాకరంలో ఇచ్చినదీ ఇంతే:

వెంపరలాడు. జి. క. క్రి. (వెంపరలు + ఆడు.) పీడించు—వేధించు.

మరి ఈ మాటకు శబ్దరత్నాకరంలో ఉచ్చిన మను తరిత్ర ప్రయోగ మిది.

"వెనె బార్చి బిని దీమ చిటుకున్న కుడు తారి సెలి వెంకటరాలాడు కెట్టు తెల్ల."' హంసిలుడు అన్న అర్థానికిచ్చిన ప్రయోగం కైమిటీ కాగ తంలో వచనం.

"పముక్కుట పీరభట పరంపరల వెంపర లాడియు.''

ఈ అర్థం కైప్రయోగాలే మారినా ఏదో ప్రకరణాన్నిబట్టే, ఉజ్జాయింపుగా చెప్పుకున్న అర్థమే వచిపిస్తుంది. ఈ మాట ఇంకా ఆంధ్ర దేశంలో ఏదో ఒక ప్రాంతంలో బాగా వాడుకలో ఉన్నదే.

వేపక కాకిళ్ల వెంపర్లాడతాడు అన్న తీరు జాగా వినేమాటే.—చేపలకా వెంపర్లాడినా నాలుక్కాయలు పిక్కాడేదు—అక్కడా ఇక్కడా వెం (తిరు) పర్లాడితే కాలుగు మూపియలా ఆరణాలు చిక్కింది—వాడు వచ్చిన పదిమందినీ వెంపర్లాడి కొట్టినాడు—ఇలాంటి మాట లు రాయలసీమలో దినమ్మూ వినవచ్చేవే.

ఈ అర్థంలోనే మనుచరిత్రలో ప్రయోగమూ పరిపాటుంది. వీమ చిటుక్కుమంటే వెనె యొగ్గి పిని వెళ్ళి చెట్టునన్నిటినీ వెంపర్లాడుతాడు. అట్లే కైమిటీ భారత ప్రయోగమూ భట పరంపరలను వెంపరలాడి కొట్టినాడనే ఉద్దిష్ట మనిపిస్తుంది. ఇందువల్లనే పదార్థాలకు సాహిత్యమేకాక లోకమూ ప్రమాణం కావాలంటున్నాను.

పలుగడ అనేమాటకు శబ్దరత్నాకరాన్నే ఈ నిఘంటువూ అశ్రయించింది.

పలుగడ: జి. వి. పల్లెపాడి—పంట భూమను అని ఉండులో ఉంది.

శ. శ. లో పలుగడ క్రి. వి. (పలు + కడ) పల్లెపాడి అని ఉన్నది. కాని ఇది శ. శ. లో ఇచ్చిన ప్రయోగానికే సమన్వయంకాదు.

"పలుగడ పేయక మనువు నులిపింపు కొనక మొగంబు మళ్ళవదులేక"

—(పరావతి ప్రద్యుమ్నం.

ఇందులో పలుగడ పేయక అంటే పలుగడ అన్నప్పుడు పల్లెపాడే అయితే, అమె మొగం కదుక్కోక, పలుగు పెట్టింపకోక, పల్లెపాడి పేయక పదుకున్నదనాలి. ఇది అతకదు కూ.

ఇంతకూ ఇది సమన్వంగానే ఉన్న క్రియ. పలుగడ పేయకపోవడం అంటే పల్లెపాడే అని అర్థం. ఈ అర్థంలో కొన్ని ప్రాంతాల వాడుకలో వున్నమాటే.

దునవరి.

ఈ పదానికి శ. శ. నే అనుసరించి ఇందులోనూ చదువుగలవాడు అన్న అర్థమే ఉటంకిత మైనది. ఈ పదార్థాన్ని గూర్చి పూర్వం చాలా చాలా చర్చలు జరిగినవి.

దునవరి అంటే రాజదగ్గర బుద్ధునవుండి పేపకుడు.

శ్రీకాకుళ నిఘంటువులో స్పష్టంగా చెప్పిన అర్థం.

దునవరి—ఎ కార్టిర్, ఎ పేపర్‌బైట్, ఎ పెట్ అని.

విరాట పర్వంలో "దునవరి కొట్టువినెవ్వెడ" అని వున్నది. "చతురులై మతిశెక్కు నమ్మం తు లారు, దునవరులారా యో సామంతులారా" అని గౌరన హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం.

ఎన్నో ప్రయోగాలు మారి తీపాల పిచ్చుయ్య శాస్త్రిగారూ ఈ పదాన్ని పూర్వమే పర్యాలంచి ఉన్నారు. తిరిగి యుక్త ప్రకారం పూర్వ నిఘంటువులోకే పదాన్ని ప్రామాణికపద మెందుకు?

పీనుగట్టు.

ఈ పదాని కింకుల్

పీనుగట్టు : పట్టుగాడు, పట్టు. పీటి పాలు. అనే అర్థం ప్రాశారు. ఇది శ-శ. లోని అర్థమే.

పీనుగట్టు : పట్టుకోడు, పట్టు. పీటిపాలు. అని అంటులో కొన్ని ప్రయోగా అన్నది.

అటుల పీనుగట్టుట అంటే క్రోధం పరిగాక పాపిడాడు.

పట్టుట—పట్టి పొట్టుట పీరు యిలకుట, పీరు దుంకిపోవుట పీపిపోవుట.

ఒక ప్రయోగం చూడండి.

"పదమం తివినిక కమాత్రిపోతి తుంటు, పీపుపాలిక మాడు, పీర్పట్టు మనుగం గలక మునేయగు కొమ్ముపై నాకణిపోయి మర్వి దగ్గుచదు—గొరక దూరుదగుదు.

(పొందుపరంగమూ.)

శ.శ.లో ఇచ్చిన ప్రయోగాలలోనూ కోరెండిపోయినోట తడియాడి అనే అర్థమే వరిపోయింది. కానపిన్న ప్రయోగాలు ఈ అర్థంలో ఇయ్యవచ్చును. చాలమంది ఇచ్చనూ ఇచ్చినారు.

అలాగే, పీరు పదను—కొంచెపు పదను—అని శ. శ. మ అనుసరించి ప్రతివారూ వ్రాసినట్లే పీరూ వ్రాసినారు. అది సరికాదు.

పిల్లవాడో కర్రో చేస్తే అంతా అయ్యాక, దానినిబాగా ఎత్తగా కాని పీటలో ముంచుతారు. అది గట్టి పదుతుంది. దీనినే పదునుపెట్టడం అంటారు. పొయిక సంస్కారం ఇది.

అనుట శ. శ. లో ఇచ్చిన ప్రయోగం "మను మహాతిశరుతా మంత శాంతో నాకు నిన సాయకముతను పీను పదును" అన్నది సరిగ్గా ఇదే అర్థాన్నే ప్రకటపరుస్తుంది.

"పరగమిక్కటు కమ్మని
సంగతోలిని
కెట్టుగానాని బంగారు
మట్టుపాలు
పదను కెట్టుక గానిపోయి
పట్టుకోక
పిడివెనక ప్రాణి
పడమటి కడలి మునిగె."

(యయాతి చరిత్ర)

ఇలాంటి చెప్పో ఉన్నవి — "పాపిత్య సమీక్ష" చూస్తే ఇంకా బాగా ఉన్నవి...

ఇలా తిరిగి నేను పూర్వం— శ. శ. పద్యాన ఇది కాకుండాను— వచ్చిన పద్యాలన్ని వివరణగా కాయతం సాధ్యం కాదు. మరి కొన్ని మాట లను అర్థాలనూ మాత్రం చెప్తాను.

అచ్చు: పదానికిచ్చిన మాటలలో మూలధనం అన్న అర్థం స్పష్టంకాదు.

అధికరించి: ఒక విషయాన్ని అతికి అతికి చెప్పడం అన్న అర్థం ఇవ్వలేదు.

అతిరథుడు: రథమునై నుమన్నవాడే కాక అతిరథ మహారథాయుధ విశారణం ఇవ్వ వలసి ఉన్నది.

అడ్డుకొను: అడుము—కాపిడు— అంటే చాలదు. అడుముకొనడమే కాని అడుముకోడం అడ్డుకొనడం కాదు.

అనుకోనుము, ప్రతికోనుము అరోహణ క్రమము కలది, అవరోహణ క్రమము కలది అంటే ఏమి తెలుసు అది? పైకులుబాడు క్రిందకులాడ కష్టమ వివాహమాడడం అనులోమం. అది అరోహణ క్రమమైతే? ఇది స్పష్టంగా చెప్పాలి.

అకృతి గణము. అంటే.

కంపరము : పాడి, శకనాహనము. పర్యా. భాటి, భట్టిక.

ఇది పూర్వ నిఘంటువులను మారి ప్రాసుకొనడమే. వదలకు అనే అర్థమేది? ఆ అర్థం లేకపోతే క్రింది ప్రయోగంలో ఏ మర్మం చెప్పారు?

"కోటు వోయినకోడి
కొమ్ము కంపరము"

(పారిజాతాపహరణం)

ఆంధ్రభాషావ్యత్యాసంలో "వదలకుపది, వేపకుపు" అని ఇచ్చనుకూడా ఇచ్చారు.

గడరించు: పుట్టించు,నిర్మించు, జేయు.

కిలలోనో కిందనోనో ఇలా ఏదో కాలిచి, మలిచి, కెండు చేతులా అదిమి, తయారు చేసి నప్పుడే గండరించడమవుతుంది. కేవలం పుట్టించడం కాదు.

గత్తర: ఉత్సవములోపాటూ కలహ అని కూడా ఇచ్చారు.

జలతారు,జకాసాలాటివన్నీ దేశ్యాలింద కాదు, అన్యదేశ్యాల క్రింద రావాలి. (జర్ + తార్)

పందేరము = ధనాధిక్యము పంచిపెట్టుట, పంపిణీ.

ఇందులోపాటూ పర్యాయము అన్న అర్థమూ ఇచ్చారు.

తలమాటు — చేటు నాశము అని శ. శ. లోనూ, భావినాశము అని మా. ఆం. వి. లోనూ వున్నట్లే—

తలమాటు : రాబోవుచేటు—భావ్యుపద్రవము. అంటే ఏలా?

"తలమాటు కా లని మనుజ బాలుడవు" (కోట) అన్నచోట నిమంటారు? తలమాటు అంటే పీతల కాపిడుకునే కిక్కిరా కేవాడ వనే. తలకుమాటు—తలుమాటే వుంది.

కళావం: అనే పదానికి అందరూ ఇచ్చిన కాపితాలు ఇచ్చారు. కాలా పెద్దతి గనుక నేను ఇవ్వలేదు. ఇంతకూ అన్నే ప్రాసిన 'ఆలో' బాణం అన్నది చెప్పకాని "అయ్యలాకి కళ్ల కళావంబులుగా గొన్న తురాలావంబులువిల్కిన" అనేచోట అతకదు.

ఇట్లా ఏవో కొన్ని పొరపాటి లోటుపాట్లు—తరిగి పరిశోధించక, కనీసం వానిపై వచ్చిన సాహిత్య సమాలోచనలు చూచి సరిచూసుకోనక పోవడంవల్ల—ఇందులో తప్పలేదు.

ఇంతకూ గ్రంథకర్త అన్నట్టు "మానవ మాత్రుడు సర్వజ్ఞుడు కాజాలడు. పెక్కురు పండితుల సాయమున ప్రాయబడ దగిన యీ నిఘంటువు" ఒకరిచేతిమీదనే నడవడం అంత సామాన్య విషయంకాదు. ఏవో లోపాలుంటే అవి తిరిగి సరిచేసుకొనవచ్చును.

ఏది అందుబాటులో లేనప్పుడు ఇంత పెద్ద నిఘంటువును ఆంధ్రులకు అందించిన గ్రంథకర్తనూ, ప్రచురణకర్తలనూ మనపాలా అభినందిస్తున్నాను.

ఎన్నటికైనా సరికొత్త భాషను—సాహిత్యంలోకం రెంటినీ అవలోకనంచేసి—సంతోషించి నప్పుడ అర్థాలలో, ప్రయోగాలలో ఎంత వ్యత్యాసమానాలకైనా చేర్చి, ఎండకైనా చేరి ఒక పెద్ద నిఘంటువును సిద్ధపరచ వలసిన అత్యవసరమైన పని. అందుకోసం పనివాదులను అభ్యర్థిస్తున్నాను

మరొక పని ఈ శబ్దార్థ దీపిక నిర్మాతలను ప్రచురణ కర్తలను అభినందిస్తున్నాను.

—విశ్వం.

వసుచరిత్ర: కథల సంపుటి.
మంజూష: కథల సంపుటి.
ఆహుతి: కథల సంపుటి.
కథలు: శ్రీ తరగుణ. ఒక్కొక్క గ్రంథం వెం 0—8—0. కొనుగోలు: శ్రీ కాళ్ళ కొండ. మద్రాసు—27.

వి. పెరుమాల్ చెట్టి అండ్ సన్స్
(బుక్సెల్లర్సు : మద్రాసు)
బ్రాంచి: 5-9-275, అబిడ్ రోడ్డు (గన్‌పౌండ్రి)
హైదరాబాద్ - దక్కన్
కోడ్ నం. 5610
విద్యార్థులకు — స్కూళ్ళకు — కాలేజీలకు — ఆఫీసులకు, బ్యాంకులకు
కావలసిన అత్యవసరమగు మేలిరకము స్టేషనరీ మరుగ్రంగా కొనబడును.

READ SOVIET BOOKS AND PERIODICALS
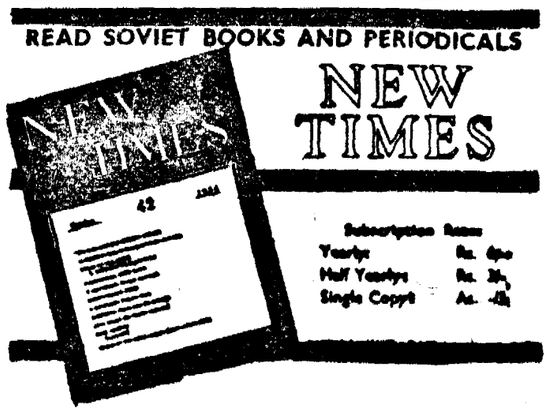
NEW TIMES
Subscription Rates
Yearly Rs. 4/00
Half Yearly Rs. 2/-
Single Copy As. -/8
ఇది అన్ని మరియు అధిక వేరాం కైవేరు నీకి సంబంధించి మరియుంటి అన్నింటి అన్ని పత్రికలు మరియు అంతర్జాతీయ సంగతులతో పాటు ప్రపంచ మరియు జాతీయ సమస్యలు కూడా పత్రికలవారు.
న్యూ టైమ్స్ మన్ల విధిత వేరాం సంబంధించి మరియుంటి అన్నింటి తెలుగులోనికి తెలుగులోనికి పిలువుతుంది.
న్యూ టైమ్స్ ప్రచురణలలో కైవ్ మాస్కో, (సంపాదకులు,) మరియు మరియు, (మరియు మరియు) మరియు మరియు మరియు